

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(кафедра початкової освіти
навчально-наукового інституту педагогіки і психології)
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
КЗ «Харківська гуманітарна-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Маріупольський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Центр професійного розвитку педагогічних працівників
Долинської міської ради Івано-Франківської обл.
Центр професійного розвитку педагогічних працівників
Чорноморської міської ради Одеської обл.
Українська школа імені Ярослава Мудрого (м. Брюссель, Бельгія)

***«ПОЧАТКОВА ШКОЛА В НОВІЙ ОСВІТНІЙ
РЕАЛЬНОСТІ: ТРАДИЦІЇ Й ІННОВАЦІЇ, ПРОБЛЕМИ
Й ПЕРСПЕКТИВИ»***

**Матеріали
II Всеукраїнської студентсько-викладацької
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**Лубни
2025**

УДК 373.3:001.895(06)

Рецензенти:

Прокопенко Альона Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики та фізики Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Мельник Лариса Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти навчально-наукового інституту педагогіки і психології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Початкова школа в новій освітній реальності: традиції й інновації, проблеми й перспективи: матеріали II Всеукр. студ.-викл. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (24 квітня 2025 р., м. Лубни). ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Лубни, 2025. 241 с.

До збірника увійшли матеріали II Всеукраїнської студентсько-викладацької науково-практичної конференції з міжнародною участю «Початкова школа в новій освітній реальності: традиції й інновації, проблеми й перспективи».

Для науковців, педагогів, здобувачів вищої освіти, абітурієнтів, широкого кола читачів.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)
(протокол № 12 від 20 червня 2025 р.).

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»

Отже, виступачи специфічним видом дитячої активності й одним із видів творчості, театралізована діяльність у різних її проявах має відчутний позитивний вплив на загальний і мовленнєвий розвиток дошкільників. Якщо в ранньому дошкільному віці переважає театральна-ігрова діяльність, то з часом відбувається перехід на стадію театральна-мовленнєвої діяльності: відшліфовується виразність дитячого мовлення тощо.

Література

1. Артемова Л. В. Театр і гра. К., 2002. 2. Гавриш Н. В. Структура і функції мовленнєтворчої діяльності дошкільників / Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія / Упоряд. А. М. Богуш. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ, МЕТОДИ, ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ НАВИЧОК У ШКОЛЯРІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Бабюк Тетяна Володимирівна,

магістрантка 1-го року навчання

спеціальності «Початкова освіта»

Тернопільського національного педагогічного

університету імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник –

кандидат філологічних наук,

доцент Турко О. В.

Автором досліджено важливість сучасної освіти у формуванні інтегрованої, фізично здорової та креативної індивідуальності. Акцент зроблено на розвиток навчальної комунікації та навичок співпраці в молодшому шкільному віці через парну, групову та колективну роботу. Педагогічно обґрунтовані умови проєктування

освітнього середовища сприяють всебічному розвитку психосоціальної структури особистості дитини.

Ключові слова: *комунікація, навички комунікації в молодших школярів, навчальна комунікація, освітнє середовище.*

Одним із ключових завдань сучасної освіти є виховання. Одним із фундаментальних пріоритетів сучасної педагогіки є формування інтегрованої, фізично здорової та креативної індивідуальності. Реалізація цього завдання передбачає ретельну селекцію та оптимальне впровадження спеціалізованих педагогічних технологій і дидактичних підходів. Це сприяє не лише методологічно правильному структуруванню навчального процесу з досягненням високих академічних результатів, а й створенню сприятливих умов для актуалізації соціального капіталу особистості [1].

Виходячи з того, що впродовж усього життя індивід, як структурний елемент соціуму, здійснює взаємодію з іншими членами суспільства, стає очевидною важливість формування компетентності щодо організації колективної діяльності у дітей на початкових етапах шкільного навчання. За умов педагогічно обґрунтованого проєктування освітнього середовища, спрямованого на співпрацю учнів молодшого шкільного віку, активуються різноманітні аспекти психосоціальної структури особистості дитини, що сприяє її інтегрованому та гармонійному розвитку [2].

Проаналізувавши джерела [3; 4] можна визначити суттєві ознаки, що характеризують комунікативні здібності у дітей молодшого шкільного віку:

- **вербальна комунікація:** розвиток мовленнєвих навичок, що забезпечують ефективну передачу думок, ідей та емоцій у процесі міжособистісної взаємодії;

- **невербальна комунікація:** важливість використання жестів, міміки, пантоміміки для доповнення та підсилення вербальної комунікації, а також для передачі емоційного стану;

- **розвиток соціальної перцепції:** формування у дітей здатності до розуміння намірів, емоцій та поведінки оточуючих як основа успішної взаємодії.

- **інтерактивність у спільній діяльності:** здатність дітей організовувати ефективну колективну діяльність, враховуючи соціальні ролі та дії інших учасників;

- **емоційна компетентність:** роль емпатії у створенні продуктивного емоційного середовища та підтриманні гармонійних міжособистісних стосунків;

- **культурна адаптивність:** уміння враховувати культурні особливості комунікативних процесів, що сприяє збагаченню соціального досвіду дитини;

- **педагогічні аспекти розвитку комунікативних здібностей:** значення педагогічного впливу на розвиток комунікативних навичок через інтерактивні методи навчання та створення сприятливого середовища.

Аспекти колективної навчальної діяльності дозволили встановити, що оптимальна форма освітньої комунікації є тією, яка забезпечує умови для всебічного розвитку особистості молодшого школяра. Вона сприяє підвищенню рівня активності всіх учасників освітнього процесу, розширює види навчальної взаємодії в межах учнівського колективу та забезпечує досягнення цілей комунікації.

Виходячи з вищевказаного, поняття «навчальна комунікація» може бути визначене таким чином: навчальна комунікація – це інтегративна форма освітньої діяльності, яка охоплює взаємодію учнів і педагога. Вона орієнтована на досягнення спільних освітніх результатів, забезпечує комплексний розвиток кожного учасника освітнього процесу та сприяє встановленню міжособистісних зв'язків у навчальній групі.

Ознаки навчальної комунікації у дітей молодшого шкільного віку включають:

- **емоційна відкритість:** діти цього віку часто демонструють щирість у спілкуванні, що сприяє створенню довірливих стосунків між учнями та педагогом;

- **ігровий характер взаємодії:** навчальна комунікація часто включає елементи гри, що допомагає утримувати увагу дітей і стимулює їхню активність.

- **потреба у підтримці:** молодші школярі потребують схвалення та підтримки з боку педагога, що мотивує їх до участі в навчальному процесі;

- **колективна взаємодія:** діти активно взаємодіють у групах, що сприяє формуванню навичок співпраці та комунікативної компетентності;

- **використання невербальних засобів:** Жести, міміка та інтонація відіграють важливу роль у навчальній комунікації, особливо на початкових етапах.

Найбільш результативними та широко застосовуваними формами організації спільної навчальної діяльності учнів молодшого шкільного віку є парна взаємодія, групова співпраця та колективна робота.

Освітня діяльність, організована з урахуванням педагогічних технологій та дидактичних підходів, забезпечує високий рівень навчальної комунікації і колективної співпраці серед молодших школярів. Формування емоційної відкритості, інтерактивності, соціальної перцепції та культурної адаптивності є ключовими аспектами ефективного навчального процесу. Найбільш результативними формами організації освітнього співробітництва виявилися парна, групова та колективна робота, які сприяють гармонійному та інтегрованому розвитку учнів, допомагаючи реалізувати соціальний капітал і підвищити активність усіх учасників освітнього процесу.

Література

1. Воробйова Т. В. Формування креативних здібностей молодших школярів у процесі розв'язання навчальних завдань: автореф. ... канд. пед. наук. Тернопіль, 2014. 19 с.
2. Гонтаровська Н. Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості дитини : монографія. Київ : Вид-во РВА "Дніпро-VAL", 2010. 623 с.
3. Пономарьова К І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : посібник. Київ, 2019. 313 с.
4. Шитікова Д. А. Формування комунікативних умінь і навичок учнів початкових класів в освітньому процесі : квал. роб. Чернівці, 2021. URL: https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3742/1/educ_2022_151.pdf

ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ

Дубова Катерина Вячеславівна,
*магістрантка 1-го року навчання
спеціальності «Початкова освіта»*

Наступність і перспективність рівнів освіти	
Васильченко О. О. Вимоги до організації занять у закладі дошкільної освіти	33
Гезун Н. С. Формування мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі засобами методики Глена Домана	38
Карпець М. М. Бесіда як метод розвитку мовлення дошкільників	42
Носкова Д. А. Роль сюжетної картини у формуванні мовлення дітей дошкільного віку	45
Рабовлюк Д. В. Формуванні зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку	50
Чеботар Н. С. Дидактична гра як засіб розвитку дошкільників	53
Шелестинська Н. В. Мовленнєвий розвиток дошкільників засобом театралізованої діяльності	58

Компетентнісний підхід до змісту початкової освіти.

Сучасні технології, методи, прийоми навчання

Бабюк Т. В. Формування комунікаційних навичок у школярів початкових класів	63
Дубова К. В. Формування діалогічних умінь учнів початкових класів на уроках читання	67
Кизилова В. В. Шляхи вдосконалення комунікативних навичок учнів 4 класу на уроках літературного читання	70
Кривопишко А. Г. Соціальна компетентність здобувача початкової освіти: чинники та механізми формування	76
Ліщенко Н. Ю., Мельник Л. В. Метод сторітелінгу у викладанні громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	81
Ліщенко Н. Ю. Конспект уроку-екскурсії з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для 3 класу	86
Пасічник Ю. О. Курс «Літературне читання» в системі початкової освіти, його роль у формуванні ефективного читача	91
Правова Н. В. Методика вивчення астрономічних знань у 1-4 класах	95

Цифровізація початкової освіти: проблеми, перспективи, ризики

Бідна С. В. Ефективність мультимедійних засобів у розвитку мовлення учнів початкової школи	99
---	----